

17.04.2020

ГЕОГРАФІЯ

E-81

ВЕБ-ЗАНЯТТЯ

**МІЖНАРОДНІ ТРАНСПОРТНІ КОРИДОРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ МЕРЕЖІ НА
ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.**

**МІСЦЕ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ
ІНВЕСТИЦІЙ І ЗАПОЗИЧЕНЬ.**

ПЛАН ВИВЧЕННЯ ТЕМИ:

- 1. ОЗНАЙОМСЯ ІЗ ТЕКСТОМ ПІДРУЧНИКА: ГЕОГРАФІЯ, 11 КЛАС.
В.БЕЗУГЛИЙ, Г.ЛИСИЧАРОВА, 2019 Р. § 32, 33. (
[HTTPS://PIDRUCHNYK.COM.UA/1313-GEOGRAFIYA-BEZUGLIY-11-KLAS.HTML](https://pidruchnyk.com.ua/1313-geografiya-bezugliy-11-klas.html))
ТА ЗМІСТОМ МАТЕРІАЛІВ ДО ТЕМИ.**
- 2. ЗА ТЕКСТОМ ПІДРУЧНИКА ТА ОПОРНОГО КОНСПЕКТУ ЗАНОТУЙ ДО
ЗОШИТУ ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ТЕМИ.**
- 3. ДАЙ ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ ТА ВИКОНАЙ ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ**

МІЖНАРОДНІ ТРАНСПОРТНІ КОРИДОРИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.

- ❖ Транспортні послуги – одні з найважливіших у міжнародних економічних зв'язках України.
- ❖ У країні діють практично всі **види транспорту**: залізничний, автомобільний, трубопровідний, морський, річковий, авіаційний, електронний.
- ❖ Вигідне географічне положення України зумовлює проходження її територією чотирьох з десяти європейських **міжнародних транспортних коридорів (МТК)**.
- ❖ За результатами досліджень англійського інституту «Рендел» щодо коефіцієнта транзитності, Україна посідає 1-ше місце в Європі, але ступінь використання її транспортної інфраструктури ще досить низький.
- ❖ Створення транспортних коридорів і входження їх до міжнародної транспортної системи визнано пріоритетними загальнодержавними напрямками розвитку інфраструктури України.
- ❖ Найбільший важливий – це меридіональний **МТК-9**, що сполучає узбережжя Балтійського моря з берегами Чорного та Середземного морів.
- ❖ Територією України він проходить через міста **Чернігів – Київ – Умань – Одеса**. Коридор з'єднує нашу державу із сімома країнами Європи. Крім того, Україною проходять через міста **Львів – Житомир – Київ** два широтні міжнародні транспортні коридори: **МТК-3 та МТК-5**.
- ❖ Перший з них сполучає Україну з Польщею та Німеччиною, другий – із шістьма країнами Європи й має вихід до Адріатичного узбережжя.
- ❖ **МТК-7** має назву **Дунайський водний шлях**, що сполучає Україну з дев'ятьма країнами Європи.
- ❖ Україна пропонує включити до мережі МТК ще три: **Гданськ – Одеса** (Балтійське море – Чорне море), **«Євразійський»** (Чорноморського економічного співробітництва) (Чорноморськ – Поті (Батумі) – Тбілісі – Баку) та **«Європа – Азія»** (від Німеччини до Китаю). Останній називають «Великим Шовковим шляхом XXI сторіччя». Він охоплює 16 країн.

Сучасна транспортно-логістична система глобальної економіки базується на перевезенні товарів міжнародної торгівлі морським транспортом (понад 80 % у 2017 р.) і переміщенні фінансових коштів і платежів по оптико-волоконним лініям комунікаційних спеціалізованих мереж (наприклад, мережа міжбанківських платежів «СВІФТ»). Таким чином глобальна економіка функціонує в єдиному часі.



Розрізняють два типи глобальної транспортно-логістичної мережі:

Перевезення масових насипних вантажів



Контейнерні перевезення готових виробів і напівфабрикатів



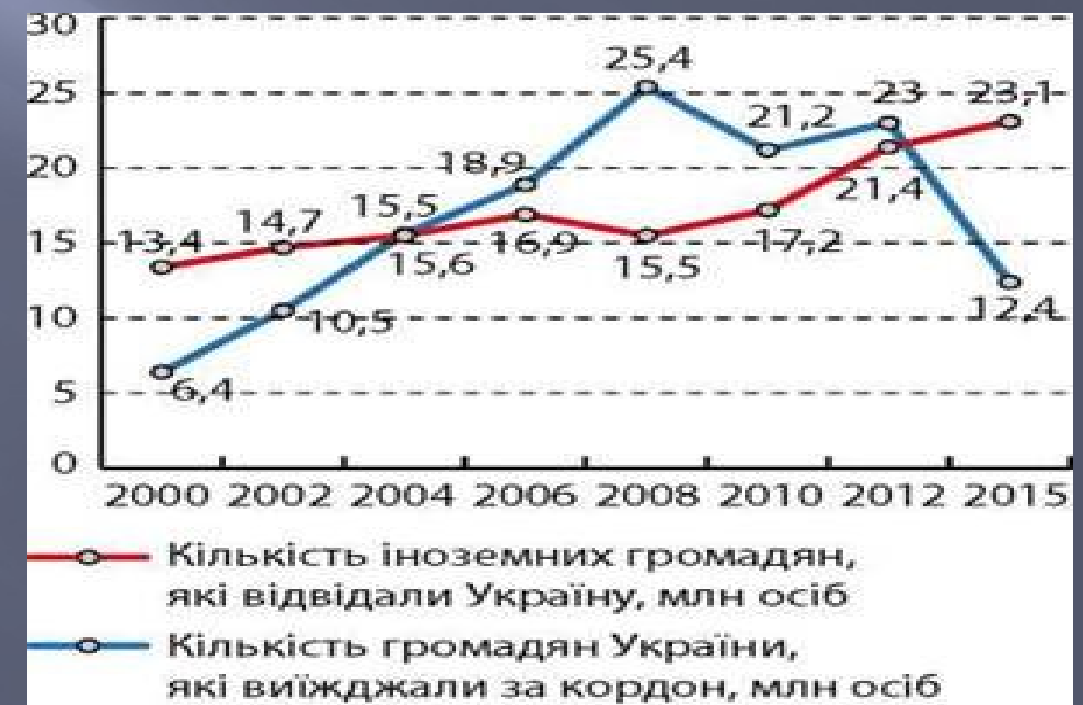
ОФШОРНЕ РОЗРОБЛЕННЯ ПРОГРАМОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ.

- ❖ Частка сфери ІТ-послуг у структурі ВВП України постійно зростає.
- ❖ Найчастіше це проявляється у **офшорному програмуванні**. У наш час деякі ІТ-компанії для виконання деяких видів робіт запрошують фахівців із країн, де наявна дешева й водночас кваліфікованою робоча сила. Це значно здешевлює кінцевий продукт.
- ❖ Так, на різниці в оплаті праці основане **офшорне програмування** як бізнес-напрямок. Воно ґрунтується на *ІТ-аутсорсингу* – передачі компаніїю частини її другорядних служб та некритичних для бізнесу процесів стороннім виконавцям.
- ❖ Поряд із суттєвими перевагами аутсорсинг має й недоліки: витік професійної інформації, сумнівна кваліфікація робітників, більша тривалість виконання замовлень тощо.
- ❖ У світовому рейтингу виробників програмового забезпечення Україна посідає 15-те місце.
- ❖ Річна частка нашої держави в світовому ІТ-аутсорсингу становить приблизно \$600 млн на рік.
- ❖ Раніше аутсорсингові компанії було зосереджено у великих містах, а нині цей напрям активно розвивається в регіонах. Станом на лютий 2017 р. до топ-100 світових компаній з офшорного програмування увійшли 13 українських, найбільші з них *SoftServe* (понад 4 000 співробітників, головний офіс у Львові), *Siklum* (понад 2 000 співробітників, Київ) та *ELEKS* (понад 900 співробітників, Львів).
- ❖ Більшість вітчизняних компаній зорієнтовано на закордонні ринки.
- ❖ На думку представників компанії *Microsoft*, український ринок ІТ-аутсорсингу молодий, і для нього характерні усі риси подібних країн: «Йому властиве піратство й невелика потреба в програмових продуктах на внутрішньому ринку»



РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ В УКРАЇНІ.

- ❖ **Рекреаційний комплекс** – це система заходів, пов'язана з використанням вільного часу людей для їхнього оздоровчої, культурної та спортивної діяльності на спеціалізованих територіях, що розташовані поза їхнім помешканням.
- ❖ Він охоплює всі види відпочинку: на спортивних майданчиках, на лоні природи, у музеї, театрі, під час туристичних подорожей, відвідання національних парків, архітектурних пам'яток тощо.
- ❖ **Однією з форм рекреації є туризм.**



РЕКРЕАЦІЙНІ РЕСУРСИ. ТУРИЗМ

Полікомінна проєкція ЦИДІАІК (1950)



Об'єкти Всесвітньої спадщини за даними ЮНЕСКО (вибірково)
 ▲ культурно-історичні
 ▲ природні
 Примітка: н.п. – національний парк

— Райони приморського туризму
 * Райони гірськолижного туризму
 ~ Райони круїзного туризму

Цифрами позначено:

- 1 Гуаохауто
- 2 Теотіуакан
- 3 Хочимілько
- 4 Пуебла
- 5 Чичен-Іца
- 6 Тринідад
- 7 Санто-Домінго
- 8 Ігера Альтамара
- 9 Болонья
- 10 Флоренція
- 11 Сан-Жимільєно
- 12 Рим і Ватикан
- 13 національний парк Дурмітор
- 14 Рильський монастир
- 15 національний парк Пірін

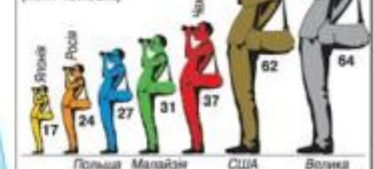
ПІТОМА ВАГА ВАЛЮТНИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ ВІД ІНОЗЕМНОГО ТУРИЗМУ, 1996 р. (%)



НАПРЯМКИ СВІТОВОГО ТУРИЗМУ



ПОРІВНЯЛЬНА ЧИСЕЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ТУРИСТІВ, 2004 р. (млн чоловік)



Увесь світ – 813,857 млн чоловік

Головні напрямки подорожей американських, європейських і японських туристів

ЧИСЕЛЬНІСТЬ ТУРИСТІВ, ЯКІ ВІДВІДАЛИ КРАЇНУ, 2004 р. (млн чоловік)



- ❖ Основою для розвитку рекреації та туризму в Україні є багаті рекреаційні ресурси: *ландшафтні* (мальовничі краєвиди, лісові масиви, карстові печери, мережа природних національних парків та інших природоохоронних об'єктів), *кліматичні* (сприятливі погодні умови як для літнього, так і для зимового видів відпочинку), *пляжні* (приморські, приозерні, річкові), *бальнеологічні* (мінеральні води всіх основних груп, грязі, озокерит), *пізнавальні* (пам'ятки архітектури та історії, заклади культури).
- ❖ В Україні виокремлюють 4 рекреаційно-туристичні райони, що вирізняються своєрідним природно-культурним потенціалом для розвитку туризму.
- ❖ З них найбільше використовується *Причорноморський регіон*. Йому майже не поступається за значенням *Карпатсько-Подільський регіон*.
- ❖ Менше значення мають *Полісько-Столичний* та *Придніпровсько-Донецький регіони*.
- ❖ У нашій країні створено Державну службу туризму та курортів, у підпорядкуванні якої перебуває понад 4,5 тис. закладів для розміщення туристів.



ТУРИСТИЧНІ РАЙОНИ В УКРАЇНІ

- Туристичний район — це територіальна сукупність взаємозв'язаних підприємств, які спеціалізуються на обслуговуванні туристів
- виділяють п'ять туристичних регіонів:
Причорноморський, Карпатсько-Подільський, Полісько-Столичний, Харківський і Придніпровсько-Донецький



- ❖ **Далеко не всі вони відповідають міжнародним стандартам. Згідно з рейтингом Всесвітньої туристичної організації Україна належить до країн, що їх часто відвідують закордонні туристи.**
- ❖ **Тривалий час вона посідала 8-ме місце в світі за кількістю туристичних візитів.**
- ❖ **Країну щороку відвідувало понад 20 млн туристів, а у 2008 р. цей показник зріс до 25,4 млн осіб.**
- ❖ **Однак в останні роки через політичні та економічні причини потік закордонних туристів в Україну скоротився вдвічі й у 2015 р. становив понад 12,4 млн осіб. Нашу державу найбільше відвідує туристів із країн Європи (Великої Британії, Німеччини, Італії, Франції, Білорусі), Америки (США, Канади) та Азії (Туреччини, Ізраїлю, Китаю).**



СВІТОВИЙ РИНОК ІНВЕСТИЦІЙ І ФІНАНСІВ

У сучасній ринковій економіці є одним із найважливіших сегментів загального ринку є інвестиції і фінансові потоки, які контролюють і регулюють провідні банки розвинених країн світу та головні світові фондові біржі.



СВІТОВИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК

За критерієм часу

Грошовий валютний ринок

Ринок капіталів

За типом фінансових інструментів

Ринок цінних паперів

Ринок позикового капіталу

Ринок цінних паперів грошового ринку

Ринок похідних інструментів

Ринок титулів власності (акцій)

Ринок середньо- та довгострокових боргових цінних паперів (облігацій, нот)

Кредитний ринок

Інвестиційний ринок (ринок інвестицій та ринок інвестиційних товарів) – це сукупність економічних відносин між продавцями та споживачами інвестиційних товарів та послуг.

Формою інвестування на ринку виступають капітальні вкладення у всіх видах – нове будівництво, розширення, реконструкція, технічне переоснащення підприємств, заводів та ін. об'єктів.



Інвестиційний клімат держави — це сукупність політичних, правових, економічних та соціальних умов, що забезпечують та сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних та закордонних інвесторів. Сприятливий інвестиційний клімат має забезпечити захист інвестора від інвестиційних ризиків.

МІСЦЕ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙ І ЗАПОЗИЧЕНЬ.

- Для розвитку економіки України важливим є залучення капіталу великих транснаціональних корпорацій (ТНК).
- Для залучення іноземних інвестицій важливо створення певної правової бази всередині країни, яка гарантує додержання прав і інтересів інвесторів.
- Притоку іноземного капіталу сприяє політична та соціальна стабільність у країні.
- Не треба і забувати, що ТНК мають власні інтереси й не бажають створювати собі конкурентів на світовому ринку.
- У географічному аспекті більша частина прямих іноземних інвестицій в економіку України надходить з країЄвропи та Азії.
- З-поміж країн Європи найбільше інвестицій надходить в Україну з *Німеччини, Нідерландів та Австрії*.
- Серед країн Азії найбільше в українській економіці капіталу з *Кіпру*. Більша частина інвестицій вкладається у переробну промисловість, фінансову та страхову діяльність.

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ ФІНАНСОВІ КОРПОРАЦІЇ В УКРАЇНІ.

- ❖ Транснаціональні фінансові корпорації поширили свої філії по всьому світі. Найважливішою їхньою формою є транснаціональні банки. *Транснаціональний банк (ТНБ)* – це великий універсальний банк, який виконує посередницьку роль у обігу позичкового капіталу, має мережу закордонних підприємств, здійснює за підтримки держави контроль за валютними та кредитними операціями.
- ❖ Головний принцип їхньої діяльності – мобілізувати будь-які кошти там, де це найбільш зручно й дешево, та перекидати їх туди, де їхнє використання обіцяє найбільшу вигоду. ТНБ перетворилися на «супермаркет» фінансових послуг, у якому клієнт може одержати будь-яку фінансову послугу, що існує в світі на даний момент.
- ❖ В Україні ТНБ в основному відкривають свої відділення у формі представництв, тому що український ринок досить хиткий та ризикований, а отже, необхідний ретельний аналіз структури й тенденцій розвитку українськог фінансового ринку. ТНБ активно впроваджуються на українські фінансові ринки. Прикладом цього може бути *Райффайзен Банк Аваль*. Уряд України планує фінансування житлового будівництва за рахунок кредитів найбільших ТНБ і фінансових компаній

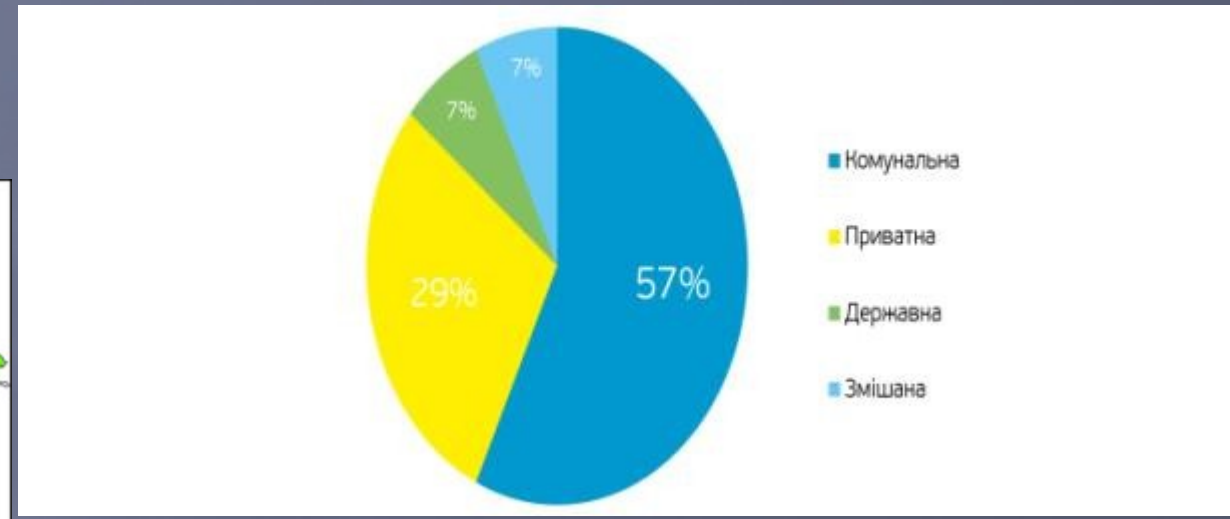
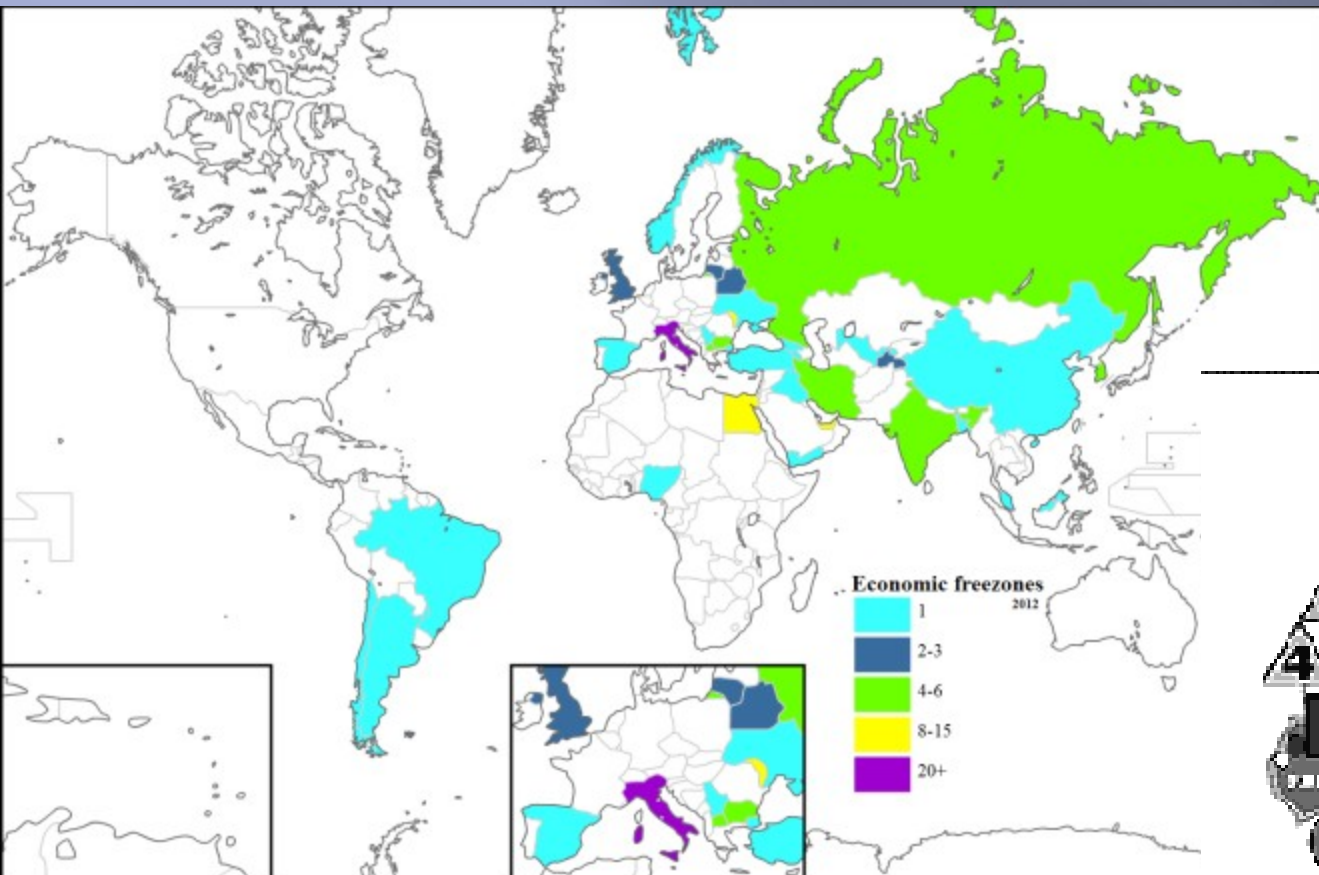
СУЧАСНІ ФОРМИ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ТОВАРІВ І ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.

- ❖ Україна постійно вдосконалює форми входження в європейський економічний простір, насамперед у прикордонних регіонах, створюючи сучасні форми просторової організації виробництва.
- ❖ Це, зокрема, *спеціальні (вільні) економічні зони, єврорегіони, морські економічні райони міжнародного співробітництва, спеціальний режим інвестиційної діяльності* на територіях пріоритетного розвитку, *міжнародні транспортні коридори* в різних частинах України.
- ❖ Так, *на півдні* України було створено спеціальні економічні зони (СЕЗ): «Порто-франко», експериментальну економічну зону «Сиваш»; єврорегіон «Нижній Дунай»; проходить МТК № 9 Гельсінкі – Москва – Одеса – Кишинів – Бухарест – Александруполіс; відбувається становлення МТК Гданськ – Одеса, «Європа – Кавказ – Азія».
- ❖ У *східному* регіоні утворено СЕЗ «Азов» (м. Маріуполь), спеціальний режим інвестицій діє в Харкові та Шостці. У Харкові засновано технологічний парк «Інститут монокристалів».

В Україні утворено такі економічні зони:

- 1. «Порто-франко» (Одеса).**
- 2. «Рені» — південь Одеської обл.**
- 3. «Сиваш» — Автономна республіка Крим.**
- 4. «Донецьк».**
- 5. «Азов» (Маріуполь).**
- 6. «Славутич».**
- 7. «Закарпаття».**
- 8. «Яворів».**
- 9. Курортотополіс «Трускавець».**
- 10. Інтерпорт «Ковель».**

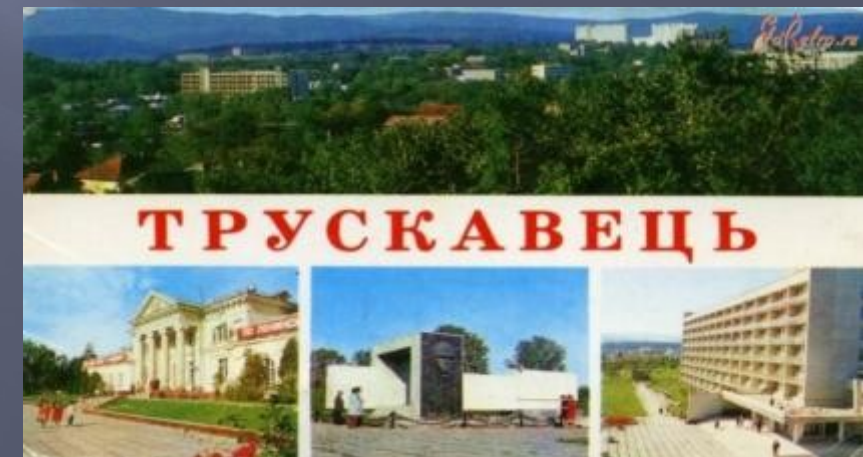
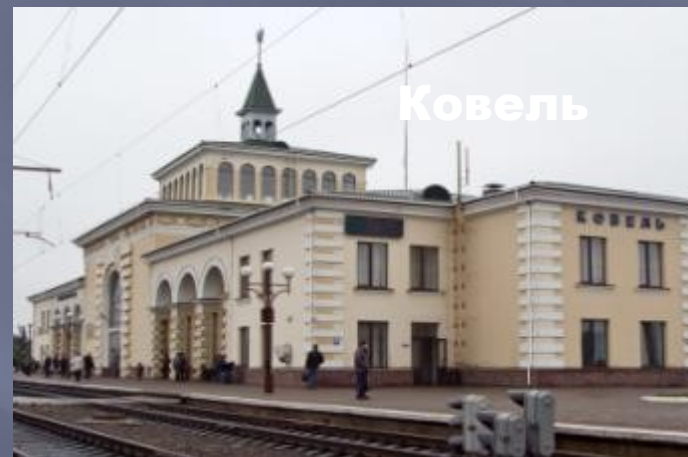
Вільні економічні зони світу і України



Основними територіями пріоритетного розвитку зі спеціальним режимом інвестування в Україні є:

- 1. Спеціальний режим інвестиційної діяльності в АРК.**
- 2. Спеціальний режим інвестиційної діяльності в Донецькій обл.**
- 3. Спеціальний режим інвестиційної діяльності в Луганській обл.**
- 4. Спеціальний режим інвестиційної діяльності в м. Харків.**
- 5. Спеціальний режим інвестиційної діяльності в Чернігівській обл.**
- 6. Спеціальний режим інвестиційної діяльності в Житомирській обл.**
- 7. Спеціальний режим інвестиційної діяльності в Закарпатській обл.**
- 8. Спеціальний режим інвестиційної діяльності у Львівській обл.**
- 9. Спеціальний режим інвестиційної діяльності у Волинській обл.**

- У північному регіоні України створено велику СЕЗ «Славутич», запроваджено спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Чернігівській та Житомирській областях; у Києві засновано технологічні парки «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка» та «Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона».
- Там проходять МТК № Берлін – Дрезден – Вроцлав – Львів – Київ, а також вищезазначений № 9. У західному регіоні України створено СЕЗ «Закарпаття», «Яворів», «Інтерпорт-Ковель», курортно-рекреаційна СЕЗ «Курортполіс Трускавець»; встановлено спеціальний режим інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку в Закарпатській, Львівській та Волинській областях; там проходять МТК: вищеназваний № 3, а також № 5 Трієст – Любляна – Братислава – Ужгород – Львів



МІСЦЕ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ ІНВЕСТИЦІЙНОМУ РИНКУ.

	Обсяги ІІІ на 1.07.14 (млн.дол.США)	% до підсумку
Усього	50021,8	100
Кіпр	15699,4	31,4
ФРН	5943,0	11,9
Нідерланди	5349,9	10,7
РФ	3051,9	6,1
Австрія	2782,8	5,6
Велика Британія	2417,9	4,8
Віргінські о-ви	2054,7	4,1
Франція	1741,0	3,5
Швейцарія	1373,2	2,7
Італія	1082,0	2,2
США	890,2	1,8
Польща	826,7	1,7

МІЖНАРОДНА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

ЗАЛУЧЕННЯ:

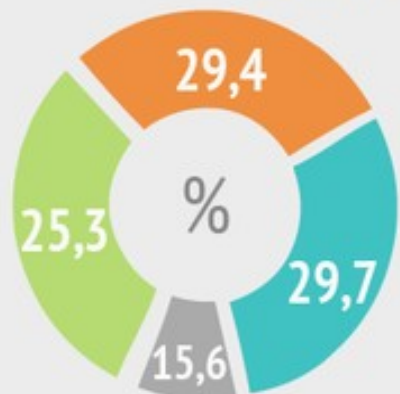
Загальний обсяг іноземних інвестицій (акціонерний капітал):



З початку року обсяг інвестицій зріс на
\$2 млрд 618 млн

Всього залучених інвестицій із розрахунку на одного українця
\$1 тис. 26

ГАЛУЗІ-ЛІДЕРИ із залучення інвестицій:



● Інші галузі

\$13 млрд 429 млн
Фінансова діяльність

\$11 млрд 433 млн
Переробна промисловість

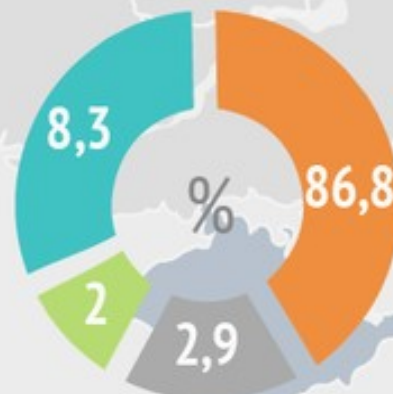
\$13 млрд 280 млн
Видобувна промисловість

НАПРАВЛЕННЯ:

Загальний обсяг українських інвестицій (акціонерний капітал):



ГАЛУЗІ-ЛІДЕРИ із направлення інвестицій:



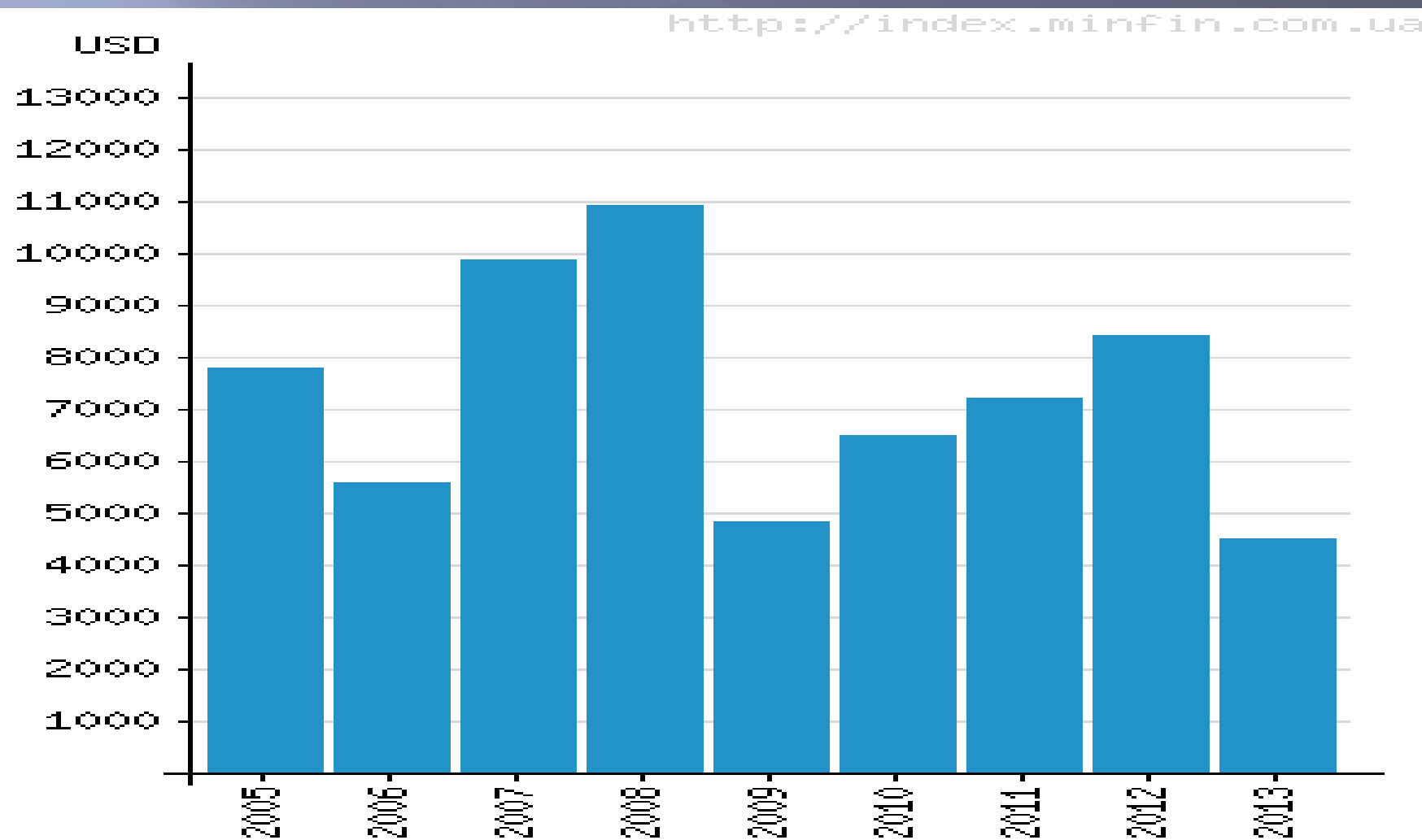
● Інші галузі

\$518 млн
Фінансова та страхова діяльність

\$122 млн
Переробна промисловість

\$5 млрд 414 млн
Професійна, наукова і технічна діяльність

Динаміка інвестиційних потоків в Україну (млн. долл. США)



Аналізуючи основні складові зведеного Індексу економічної свободи 2013 свідчить, що найбільш проблемними є наступні аспекти української економіки та політики держави, як:

- інвестиційна свобода, де розрив між середньосвітовим значенням (52,2) та індексом України (20,0) становить 32,2 відсоткових пункти через обтяжливу бюрократію та правила, які стримують приплив інвестицій; заборону на володіння землею іноземними інвесторами
- втручання Уряду (оцінюється ступінь навантаження на бюджет видатків Уряду, частка державного сектору та втручання Уряду у політику приватних підприємств), де розрив між середньосвітовим значенням (61,1) та індексом України (29,4) становить 31,7 відсоткових пункти
- фінансова свобода (оцінюється ступінь розвитку фінансової системи та органів регулювання)
- право власності (оцінюється ступінь захищеності прав власності), де розрив між світовим значенням (43,4) та індексом України (30,0) становив 13,4 відсоткових пункти
- свободі від корупції (оцінюється ступінь поширення корупції), де розрив між середньосвітовим значенням (40,6) та індексом України (23,0) становив 17,6 відсоткових пункти

СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО (ЗБАЛАНСОВАНОГО) РОЗВИТКУ УКРАЇНИ.

- У 2002 р. було розроблено проект Концепції переходу України до сталого розвитку, реалізацію якого передбачено до 2030 р.
- Визначальним у Стратегії є інноваційне спрямування розвитку, яке ґрунтується на активному використанні знань і наукових досягнень, стимулюванні інноваційної діяльності, створенні сприятливого інвестиційного клімату, оновленні виробничих фондів, формуванні високотехнологічних видів діяльності та галузей економіки, підвищенні енергоефективності виробництва, стимулюванні збалансованого економічного зростання, заснованому на залученні інвестицій з метою використання ВДЕ, в екологічно безпечне виробництво та «зелені» технології.
- Стратегія сталого розвитку України до 2030 р. орієнтована на чотири вектори: *вектор розвитку* (забезпечення економічного зростання екологічно невиснажливим способом), *вектор безпеки* (забезпечення безпеки держави, бізнесу та громадян, приватної власності, чесного та неупередженого правосуддя, невідкладне очищення влади від корупції).
- Пріоритетом є безпека життя та здоров'я людини), *вектор відповідальності* (забезпечення гарантій кожному громадянину щодо доступу до високоякісної освіти, системи охорони здоров'я та інших послуг у державному та приватному секторах) та *вектор гордості* (забезпечення взаємної поваги й толерантності в суспільстві, гордості за власну державу, її історію, культуру, науку, спорт).

Висновки

В основні сучасної транспортно-логістичної системи глобальної економіки лежать перевезення морським транспортом товарів міжнародної торгівлі та переміщення фінансових коштів і платежів по оптико-волоконним лініям комунікаційних спеціалізованих мереж.

Глобальний ринок інвестицій і фінансових потоків контролюють і регулюють провідні банки розвинених країн світу та головні світові фондові біржі.

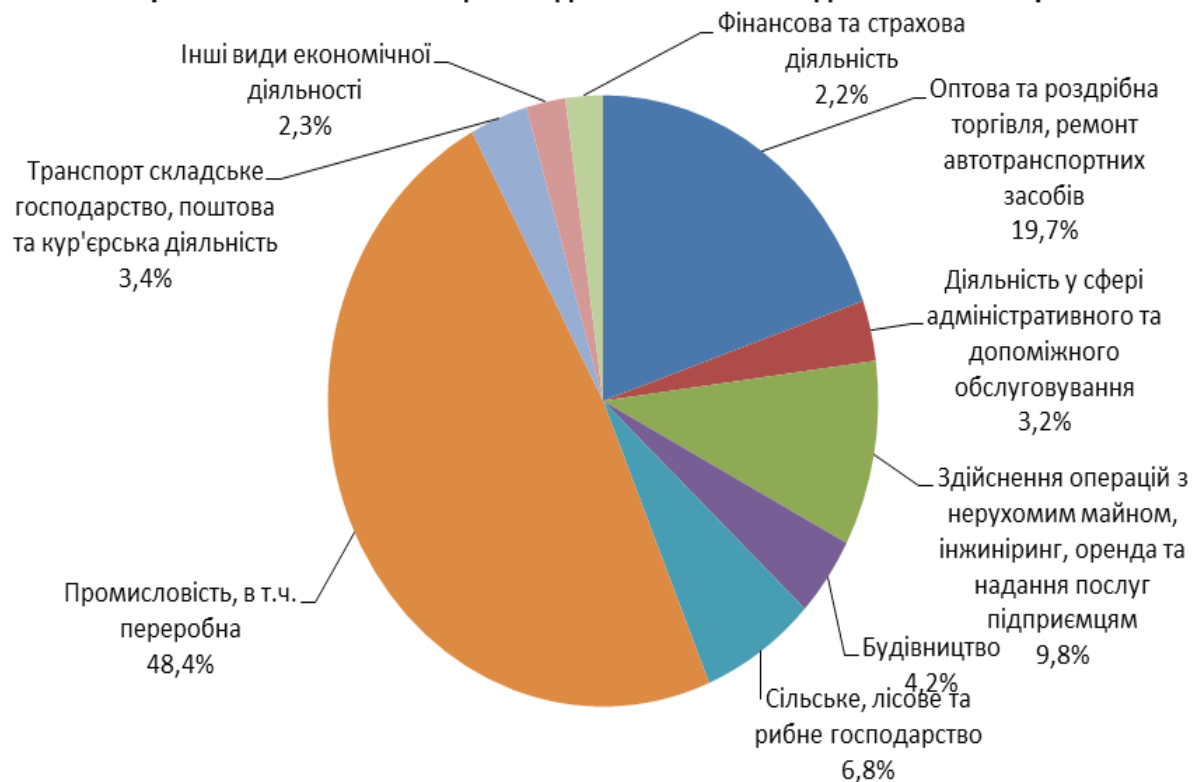
Туризм — один із сегментів світової економіки, що постійно збільшується.

Найбільший обмін потоками інформації, людей, коштів, вантажів, що формує сучасне «інформаційне суспільство», відбувається між глобальними містами.

ПРИГАДАЙТЕ!

- **1. Що таке міжнародні транспортні коридори?**
- **2. Що таке аутсорсинг та офшорне програмування?**
- **3. Які переваги й недоліки офшорного розроблення програмового забезпечення для ІТ-компаній?**
- **4. Що таке інвестиції?**
- **5. Які особливості економіки вільних економічних зон?**
- **6. Що вам відомо про концепцію сталого розвитку?**
- **7. Яке значення для економіки України має розташування на її території МТК?**
- **8. Яке значення концепції сталого (збалансованого) розвитку для майбутнього українського суспільства?**

Прямі іноземні інвестиції за видами економічної діяльності 2013 рік



Проаналізуйте структуру прямих іноземних інвестицій в економіці України за видами економічної діяльності. Які сфери економіки й чому є найбільш привабливими для іноземних інвесторів? Чому?

ПІІ в регіони України

